

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДНІПРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНО-ЕКОНОМІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
Біотехнологічний факультет
Спеціальність 204 «Технологія виробництва і переробки продукції
тваринництва»

Допускається до захисту:

Завідувач кафедри _____

д. с.-г. н., професор _____ Віктор МИКИТЮК

„ ____ ” _____ 2023 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на здобуття освітнього ступеня бакалавра на тему:

“Технологія виробництва свинини у товаристві з обмеженою
відповідальністю «Вільне-2002» Новомосковського району
Дніпропетровської області”

Здобувачка першого (бакалаврського)

рівня вищої освіти

_____ Марія ШЕВЧУК

Керівниця кваліфікаційної роботи,

к. с.-г. н., доцентка

_____ Наталія БЕГМА

Дніпро – 2023

Дніпровський державний аграрно-економічний університет
Біотехнологічний факультет
Спеціальність 204 - «Технологія виробництва і переробки продукції
тваринництва»

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський) рівень
Кафедра технології годівлі і розведення тварин

ЗАТВЕРДЖУЮ:

Завідувач кафедри, д. с.-г. н.,
професор _____ Віктор МИКИТЮК
“ _____ ”

ЗАВДАННЯ

на кваліфікаційну роботу здобувачці
Шевчук Марії Геннадіївни

1 .Тема роботи: "Технологія виробництва свинини у товаристві з обмеженою відповідальністю “Вільне-2002” Новомосковського району Дніпропетровської області"

Затверджена наказом по університету від « ___ » _____ 2023 р. № _____

2.Термін здачі здобувачем завершеної роботи “ _____ ” _____ 2023 р.

3. Вихідні дані до роботи: загальна характеристика господарства, трудові ресурси та валова продуктивність, матеріали первинного зоотехнічного і племінного обліку, раціони годівлі свиней, методичні рекомендації, щодо виконання кваліфікаційної роботи.

4. Короткий зміст роботи - перелік питань, що розробляються в роботі:

1. Аналіз стану виробництва продукції;
2. Продуктивна характеристика свиней;
3. Технологія годівлі та утримання тварин;
4. Переробка та реалізація продукції;
5. Організація та заходи з охорони праці;
6. Економічна ефективність виробництва свинини у господарстві.

5. Перелік графічного матеріалу _____

6. Консультанти по проекту (роботі), із зазначенням розділів проекту, що їх стосуються

Розділ	Консультант	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв

7. Дата видачі завдання: “ _____ ” _____ 2023 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ п/п	Етапи кваліфікаційної роботи	Термін виконання
1.	Мета і задачі по технології виробництва свинини	Червень 2022 р.
2.	Сучасний стан проблеми у галузі тваринництва	Липень
4.	Розвиток галузі свиначства	Серпень 2022 р
5.	Особливості технології свиначства	Вересень 2022 р.
6.	Матеріал та методика досліджень	Вересень 2022 р
8.	Умови досліджень	Жовтень 2022 р
9.	Аналіз стану виробництва продукції	Листопад 2022 р
10.	Породи та віковий склад гурту	Грудень 2022 р.
11.	Продуктивні характеристики свиначства	Січень 2023 р.
12.	Відтворювальні характеристики гурту	Лютий 2023 р.
13.	Технологія годівлі тварин	Березень 2023 р
14.	Утримання тварин	Квітень 2023 р
15.	Експлуатація тварин (використання тварин)	Квітень 2023 р
16.	Реалізація і первинна переробка продукції	Березень-
17.	Охорона праці	Травень 2023 р
18.	Економічне обґрунтування даних	Травень 2023 р
19.	Формування висновків і пропозицій виробництву	Травень 2023 р
20.	Написання роботи згідно встановлених вимог	Червень 2023 р.
21.	Підготовка та оформлення доповіді на захист	Червень 2023 рік

Здобувачка вищої освіти _____ (підпис)

Керівниця роботи _____ (підпис)

АНОТАЦІЯ

на кваліфікаційну роботу здобувачки вищої освіти 4 курсу
денної форми навчання

Шевчук Марії на тему: "Технологія виробництва свинини у товаристві з
обмеженою відповідальністю « Вільне-2002» Новомосковського району
Дніпропетровської області"

Кваліфікаційна робота виконана на 52 сторінках, представлена 6 таблицями.

Головне завдання ведення інтенсивного свинарства – підвищення інтенсивності росту молодняку свиней і зниження витрат кормів, на 1 кг живої маси за рахунок балансування раціонів та вмісту основних поживних і біологічно активних речовин у залежності з нормами годівлі.

У виробництві свинини головними напрямками, крім зміцнення кормової бази, являються організаційно-племінна робота, та дотримання технологій утримання. Особливо важливо використати біологічний потенціал галузі щодо поєднання з прогресивними технологіями утримання свиней. Вирощування поросят-сисунів є одним із найважливіших процесів у технології та подальшої підготовки ремонтного, племінного та відгодівельного поголів'я, також від результатів якої залежать економічні показники всієї галузі. В загалі по питанню вирощування поросят-сисунів, а особливо організації повноцінної годівлі, та технології утримання, необхідно приділяти максимум уваги [4].

Ціль наших досліджень – детальне вивчення та аналіз технології виробництва свинини в умовах товариства з обмеженою відповідальністю «Вільне-2002» Новомосковського району Дніпропетровської області.

Для досягнення поставленої мети, необхідно було вирішити наступні завдання:

- провести аналіз технології годівлі та утримання тварин;
 - провести хімічний аналіз кормосуміші;
 - проаналізувати раціони тварин;
 - виявити недоліки в технології та надати пропозиції виробництву.

Зміст

Завдання на виконання кваліфікаційної роботи	2
Анотація	4
ЗМІСТ	5
Вступ	6
Актуальність теми	7
Мета і задачі	7
1 СУЧАСНИЙ СТАН ГАЛУЗІ ТВАРИННИЦТВА В УКРАЇНІ	8
1.1. Основні напрями розвитку тваринництва	8
1.2. Проблеми та їх розв'язання у галузі свинарства	15
1.3. Технологія виробництва продукції свинарства	17
2. МАТЕРІАЛ І МЕТОДИКА ВИКОНАННЯ РОБОТИ	20
3. РЕЗУЛЬТАТИ ДОСІДЖЕНЬ	21
3.1. Умови досліджень	21
3.2. Породний, класний та віковий склад стада свиней в господарстві	22
3.3. Продуктивні характеристики стада	24
3.4. Відтворювальні характеристики стада	25
3.5. Технологія годівлі тварин	32
3.5.1. Годівля поросних свиноматок	32
3.5.2. Годівля підсисних свиноматок	34
3.5.3. Годівля порослят - сисунів.	35
3.5.4. Годівля відлучених порослят	37
3.5.5. Відгодівля свиней	41
3.6. Технологічні особливості утримання свиней	42
3.7. Використання тварин	43
3.8. Первинна переробка продукції після забою	44
4. ОХОРОНА НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА	47
5. ОХОРОНА ПРАЦІ ТА БЕЗПЕКА В НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЯХ	48
6. ВИСНОВКИ	50
 ПРОПОЗИЦІЇ	 50
 СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	 51

ВСТУП

На сьогодні продукти галузі свинарства в Україні забезпечують населення м'ясом та м'ясопродуктами, які в значній мірі залежать від ефекту виробництва, використання її виробничого потенціалу. Відомо, що продукти свинарства є також цінним сировинним матеріалом для промисловості. Приготування великого асортименту ковбас, перших і других страв, копченостей, які довгий час зберігають гарний вигляд та відповідні якості смаку і користується попитом. Галузь має високий рівень виробництва та споживання свинини. Свинина відрізняється високою калорійністю, спромогою добре конвертуватися, високими смаковими якостями, багата на повноцінний білок, що містить незамінні амінокислоти, мінеральні речовини і вітаміни групи В [8].

За даними сьогодення у світі виробляється більше 270 млн. тон м'яса, з яких приблизно 30% свинини. До речі, свинарство - це галузь, що забезпечує населення іншими продуктами при тому, що м'якість свиней - це здатність утворювати значну кількість м'язових тканин і при забою одержувати від них туші з різними показниками м'яса.

Ще з давніх часів ця галузь була актуальною у тваринництві. Цінність господарств була великою через відтворення свинарства. Такі показники забезпечать гарантований успіх у промисловості свинини [15].

За рахунок розмноження та швидкого розвитку тварин можна отримати приблизно дві тони продукції за рік. В порівнянні із іншими тваринами при забої відмічаються високим відсотком харчових продуктів.

Отже, свинарство в Україні є традицією та сільськогосподарською галуззю, цьому сприяють кліматичні умови, скороспілість та їх всеїдність. Скороспілість свиней являє собою велику позитивну перевагу, яка дозволяє протягом короткого часу досягати такого ступеню розвитку, який забезпечує можливість їх раннього використання для відтворення стада [5].

Актуальність теми

Пошук шляхів рентабельного свинарства привів до використання альтернативних підходів вирощування свиней. Так передові господарства України почали брати за основу технології групового утримання свиней на глибокій підстилці, що не потребує заміни, в дугоподібних тентових ангарах [1]

Впровадження інтенсивної технології виробництва свинини при відповідних капітальних вкладеннях та раціональній організації праці дає змогу значно збільшити кількість одержуваної продукції та підвищити рентабельність підприємства. Основний принцип такої інтенсифікації – це застосування конвеєрного ритмічно-потокового виробництва свинини, що передбачає безперервний випуск продукції через однакові проміжки часу партіями відповідних розмірів і якості за певний період і в цілому за рік [12].

Останніми десятиріччями удосконалення раніше виведених порід і створення нових генотипів здійснюється у напрямі покращення м'ясності туш, скорочення строку відгодівлі та зниження витрат корму на одиницю приросту [16].

Збільшення м'ясних ресурсів в виробничо-господарських підрозділах необхідно розглядати в конкретних можливостях кормової бази, селекційно-племінної роботи та впровадження нових інтенсивних технологій виробництва свинини. В зв'язку з цим необхідно провести величезну роботу по удосконаленню племінних і продуктивних якостей свинини, по адаптації тварин до нових умов розведення. Збільшується значення генеалогічної, вікової, типової однорідності стада [3, 12].

Мета і задачі

Метою написання даної роботи був детальний аналіз технології з утримання, відтворення, годівлі свиней в СТОВ “Вільне-2002”.

І для досягнення мети були поставлені наступні завдання:

- ознайомитися з породним та класним станом свиней господарства;
- провести аналіз виробничої діяльності підприємства;
- вивчити технологією вирощування тварин;
- проаналізувати раціони годівлі свиней;
- дати обґрунтування одержаних результатів і надати пропозиції виробництву.

РОЗДІЛ 1

СУЧАСНИЙ СТАН ГАЛУЗІ ТВАРИННИЦТВА В УКРАЇНІ

1.1. Основні напрямки розвитку тваринництва.

Характерною рисою сучасного ведення свинарства є інтенсифікація галузі, підвищення інтенсивності вирощування і відгодівлі молодняка, збільшення виробництва продукції та поліпшення її якості [21].

Важливим показником інтенсифікації галузі є більш високі темпи виробництва свинини порівняно з темпами росту поголів'я свиней.

Забезпеченість населення м'ясною продукцією вітчизняного виробництва – одне з головних завдань. В загальносвітовому виробництві м'яса доля свинини займає провідне місце і складає майже 40 %. В Україні ситуація останніх років, а також здорова логіка, що базується на економічних законах цивілізованого ведення тваринництва, переконливо свідчить про те, що проблему забезпечення населення м'ясом не можливо вирішити без інтенсивного розвитку свинарства в усіх господарствах не залежно від їх розміру та форм власності [4, 7, 15].

Внаслідок праці багатьох поколінь людей одержані від диких форм кабана домашні свині перетворились із нічних та денних, більш багатоплідних і скороспілих, стали краще використовувати корми. У подальшому, впливаючи на них повноцінною годівлею, поліпшеним утриманням, цілеспрямованим відбором і добором, людина створила і продовжує створювати породи, які більш пристосовані до умов інтенсивного використання і відповідають вимогам за продуктивністю та якістю продукції. Внаслідок одомашнювання і подальшої еволюції послідовно змінювався і тип тіло будови свиней: значно збільшилась задня більш м'ясна частина тулуба і зменшилась передня малоцінна [24].

Зараз свиней розводять у нас різноманітніших кліматичних і господарсько-технологічних умовах, оскільки вони порівняно швидко пристосовуються до зміни оточуючого середовища. Вигідність розведення свиней зумовлена їх біологічними особливостями і господарськими корисними ознаками. На відміну від жуйних сільськогосподарських тварин свині всеїдні і

добре використовують корми. На м'ясо і сало вони здатні перероблюють 30% валової енергії корму, а велика рогата худоба на відгодівлі лише 13 % [12].

Результати авторів у більш відомій практиці на відгодівлі свині досягають 100кг за 140-150 днів. Межею вважається маса живої свині 100 кг за 120 днів. Високим складом продукція відрізняється повноцінною і легкою перетравністю білка та не замінних амінокислот . Свинина за своїм змістом не підвищує холестерин у крові та не спричиняє у людей хвороб. Свиней розводять та споживають, як високоякісний продукт майже у всіх регіонах світу. Свинарство за кількістю виробництва м'яса зайняло провідне місце в світі [3].

В загальному вага свинини у виробництві підвищилась з 36,3 %. до 40,6 свиней збільшилось за останні роки з 626,6 до 857,1 млн голів, або на 37 %.

У період з 2015 р. по 2020р збільшилось поголів'я свиней 902,70 млн до 951,07 млн голів (на 5,3 %), також і виробництво свинини підвищилась – на 11,4 % - це на 100,6 млн тони [15].

Дуже інтенсивно проходило нарощування виробництва свинини в різних країнах світу з розвинутим тваринництвом, збільшилось поголів'я свиней і шляхом інтенсифікації. Інтенсивно ведеться свинарство в Угорщині Німеччині, Нідерландах, Великобританії, Данії, Франції, США. Приблизно свинини вироблено в означені роки 131-153 кг, ці показники свідчать про високий вихід поросят на свиноматку і інтенсивну відгодівлю молодняку [11].

У Китаї переважна кількість свиней – 470,00 млн голів, до 49 % від загальної чисельності свиней у світі. У Китаї виробництво свинини перевищило понад 45 млн тонн. Також у цій країні розводять приблизно 60 місцевих і завезених порід [15].

Незважаючи, що окремі нації і регіони світу не споживають свинину за релігійними та іншими міркуваннями загалом виробництво м'яса складає 36-40%, споживання свинини в світі на 1 людину 15,2 кг на рік, а в Європі – 34,2 кг.

В Європі за останні роки скоротилося поголів'я свиней на 1951 тис. голів, але на 63 тис. зросло виробництво свинини. В Азії за останній час чисельність

свиней зросла на 43 300 тис. голів, але в Америці свиней стало менше. Також поменшала чисельність свиней в Великобританії, Румунії, Угорщині, Україні, Японії, та інші, виробництво свинини та поголів'я свиней збільшили Китай, Корея, Польща, Корея, Данія, Німеччина, Франція та інші.

Найбільшими виробниками свинини у світі залишились: Китай, США, Франція, Нідерланди, Японія, Данія, Іспанія, В'єтнам [15].

У всьому світі досягнуті генетичні удосконалення сільськогосподарських тварин, у тому числі і свиней. Використання селекційно-генетичних досягнень велику роль відіграло застосування найновіших систем відтворювання тварин, у розвитку свинарства стало застосовуватись дуже багато математичних методів накопичення генетичної та технологічної інформації, в біофізичних методах оцінки і прогнозу та використання сучасної продуктивності та якості вироблюваної продукції [2].

Великий досвід використання в свинарстві є схрещування, для цього використовують аналізи даних спеціальної літератури, для покращення виробництва свинини і її якості. Велику продуктивність як правило мають помісі та гібриди. Світовий досвід за 20-25 років свідчить про високий розвиток тваринництва та великому прогресі продуктивності та зниження собі вартості продукції, що виробляється на 25-35 % визначається досягненням генетики, а також рівнем селекційно-плеємної роботи у стаді на 50-60 % науково обгрунтованою годівлею. Головну статтю становлять витрати кормів для отримання свинарської продукції, основним фактором підвищення ефективності є прогрес годівлі [20].

Найважливішим удосконаленням годівлі свиней, складається з поживної цінності кормів, та щодо регіональних умов. Пропонується проводити селекцію свиней тільки при збалансованій годівлі. Якщо годівля буде слабкою то об'єктивної оцінки тварин та прискорення селекційного процесу в стаді не може бути. Особливо висока роль в отриманні високоякісної продукції свинарства належить продуктивному здоров'ю тварин. Продуктивним здоров'ям мають на увазі відтворювання та вирощування і відгодівлю свиней

високоякісними продуктами харчування і сировини що відповідають та використовують в сучасній науці для збереження людини та добробуту населення [5].

Цілеспрямована селекція свиней на підвищення м'ясності туші передбачає прискорення розвитку свинарства, інтенсифікацію вирощування молодняка, покращення якості та повноцінності кормів. Велике значення має забезпечення ветеринарного господарства способів схрещування й гібридизації із користуванням плідників м'ясних генотипів [24].

В нашій країні та у різних її регіонах галуззю вважається свинарство. Завдяки своїм біологічним особливостям поросят, продукція ніколи не була у збитку. У нашій країні вирощували свиней приблизно 650 тис , це 58,0 % із кількості виробленого м'яса. Тоді свинарство знаходилось , в маленьких селах, в великих, і одноосібних господарствах та було відстаючею галуззю свинарства. В селянських колгоспах та господарствах на кінець 2000 року у населення було приблизно 8,1 млн поросят, але виробництво м'яса 566 тис .т приблизно 49,3 % від всього виробництва свинини та птиці [19, 21].

В господарстві країни розводили ще беркширську і мангалицьку породу.

Коли відбувалась в Україні Вітчизняна війна в сільському господарстві було знищено багато кнурів, але деяку частину чистопорідних тварин господарствам вдалося евакуювати.

Коли закінчилась війна залишилось лише 3 млн свиней, та необхідно знову відновлювати виробництва свиней та інше сільське господарство. Понад 34 тис. голів свиней населення передало на ферми та виробництва, тих що змогли вижити та зберегтися. Щоб відновити колгоспи та радгоспи держава надала їм допомоги. Отож свинарництво розширювалося великою закупівлею кнурів в сільських населеннях. Відновлення свинарства дала висока родючість, таким чином збільшилось м'ясо свинини [14].

У нашій країні при кінці 1990 року проводили племенну роботу: державних і колгоспних заводів 18, і радгоспів 12 [13].

Шляхом відновлення галузей промисловості свинарство дуже активно розвивається, приблизно у сімдесятих роках. Спеціалізовані свинарські господарства організовують майже у кожному районі. В деяких областях будують спеціальні приміщення і промислові комплекси для вирощування свиней та відгодівлі поросят на рік [14].

Розроблюється цілеспрямована робота для наукових колективів із удосконалення і створенню нових, або існуючих для підвищення м'ясної продуктивності. Також активно розвивають розробку із селекційно-племінної роботи з стадами й породами, застосовують сучасні методи відтворення і схрещення. Виведено спеціалістами у господарствах приблизно 50 нових порід свиней: велика біла, української степової рябої, української степової білої та інші [22].

Результати були досягнені завдяки науці та практиці кількість свиней 20 млн. голів. Виробництво свинини досягло – 1480 тис. що становило 46,6 % із м'ясної продукції [7].

Сучасних свиней створювали на протязі довгих, розроблювали вирощення різних порід, тривало знаходження необхідного кормових засобів із удосконаленням підготовки і роздавання кормів та напування свиней.

У 2003 році було завершено теорію виробництва свинини, воно набувало найкращого рівня в історії – 1575 тис. тонн забійної масі.

Виробництво свинини на той час було у п'яти комплексах. Кількість комплексів багатогалузевих були індивідуальними для селянських господарств. Створення нових порід здійснювалось на племзаводах, 24 племгоспах деякі реалізовувати і вирощувати та реалізовувати понад 300 тис. голів.

В Україні виокремлювали два центри підприємств із осіменіння і станції відгодівлі [16].

Наукова рада сільськ. господарства та продовольства нашої країни в селекції було розроблено удосконалені породи свиней, серед них нова – полтавська м'ясна. Цей спосіб використовували серед існуючого та створення нового генотипу технологіями тваринництва. Багато спостережень свідчать про

періоди інтенсивного розвитку галузі і цього занепаду. Незважаючи на економічні катаклізми, цілеспрямовані дослідження свинарства продовжувалися і багаторічна праця вчених завершувалася новими відкриттями та досягненнями. Щодо виробництва м'яса - це одне з найактуальніших і складних питань у сфері агропромислового комплексу. Проблему щодо забезпечення населення м'ясом практично не можливо вирішити активним розвитком свинарства в усіх господарствах, її незалежно від розмірів та форм власності [25].

Проведення практик у різних країнах за останні роки в Україні спостерігається скорочення галузі. Значно зменшилось кількість голів до 7688 тис. голів, на 2017 рік. Виробництво продукції зменшилося більш ніж у 2,5 рази. Стратегічною помилкою було руйнування спеціалізованих свинокомплексів [17].

Щодо до соціальних зміни в останні роки, які не перетнули країну стороною економікою свинарства. загальним погіршенням став період змін у реформах спеціалізованих підприємств, в більшості припинили виробництво, та мали погіршене становище.

Потокова технологія виробництва раніше застосовувалась в свинарстві це циклічно-турова система опоросів, по гніздове вирощування поросят, ранне відлучення поросят, практично увесь арсенал методів, який використовує більшість країн із розвиненим свинарством. За останній час , на жаль усе це значно втрачено [9].

На цей час інформаційна статистика з виробітку продукції становить 9 відсотків. У індивідуальних комплексах частка продукції свинини у більшості відсотків господарств валовими ознаками перевищує рівень , який був 10-15 років тому. Всі робітники із виробництва свинини необхідна підтримка у суспільстві та прийнятих форм і придбання поросят, необхідних поживних речовин, щоб допомогти в приготувати повноцінні кормові суміші. Це б сприяє утворенню на основі регіональних асоціацій індивідуальних виробників свинини, а також поросята які з'явилися в нашій країні. Розглядають такі

випадки, тимчасовий вимушений вихід, який не є генеральною лінією сучасного суспільства. Така практика високорозвинених країн свідчить, що розповсюдженою і виправданою формою ведення свинарства є фермерське господарство, яке має сучасну технологію виробництва яке користується відповідними об'єднаннями для більш ефективної та корегованої їх діяльності.

Треба нагадати, що у нашій країні до 1999 року на свинарських комплексах одержували по 120-160 кг свинини на перехідну голову, приблизно відгодовували по 24 підсвинки на основну свиноматку при середньодобових приростах 550-650 г, яке відповідало світовим досягненням. Створену потужну індустріальну базу у свинарстві та виробництві не треба руйнувати, її треба відновлювати та удосконалювати [19].

В США, Франції, Англії, Данії, Іспанії інших розвинених країнах частково все товарне поголів'я одержують на гібридній основі. Навіть Китай вирішив цю проблему, який в недалекому минулому не був прикладом ведення інтенсивного свинарства [17].

Щодо головних проблем у галузі свинарства залишається кормова база. За останні роки в раціонах свиней знизилася частка концентрованих кормів. Але все рівно ринок Україні заповнений преміксами, синтетичними амінокислотами, ферментами та вітамінами і мінеральними препаратами, що дозволяють забезпечити збалансовану біологічно і економічно обгрунтовану годівлю тварин при існуючому скороченні витрачання зерна [10].

Інколи на наш погляд для підвищення коефіцієнта конверсії корму слід розглядати як найважливіший елемент ресурсозберігаючої технології, яка дозволить зробити свинарство дуже стійкою галуззю.

Використовують повноцінну годівлю усіх груп свиней племенного і товарного призначення разом з селекційною роботою вони дозволять витратити на виробництво 1 кг свинини та 3-4 консервованих кормів [25].

Також стійкою основою рентабельності галузі свинарства в країнах з ринковою економікою стало , в першу чергу, велике досягнення у розвитку комбікормової промисловості. Нажаль, інколи переключаючись на нашу

діяльність, не можна не визначити, що вироблювані у нас комбікорми поки що не завжди відповідають вимогам якості, до того вони дуже дорогоцінні.

1.2. Проблеми та їх розв'язання у галузі свинарства

В Україні почалося широке використання великих свинарських господарств. Концентрація виробничих потужностей та спеціалізації ферм, та завдяки освоєнню прогресивних технологій, комплексній механізації та виробничих процесів і оптимальній організації праці та переходу галузі на промислову основу. При цьому одночасно з внутрішньогосподарською спеціалізацією та концентрацією виробництва завжди будувалися нові приміщення та реконструювалися старі свинарники, вдосконалювалися технологічні засоби ведення свинарства. Однак деякі спеціалізовані господарства, великі комплекси не використовували у потенційному максимумі можливості промислового виробництва свинини, іноді внаслідок недостатньої забезпеченості кормами, був дуже низький рівень селекційної роботи та недосконалість в застосуванні технологій [19].

На протязі двадцятирічного розвитку свинарських підприємств, вони створили відповідні типи спеціалізації і розміри підприємств: племінні, репродукторні, відгодівельні, із закінченим виробничим циклом міжгосподарські, великі комплекси та племінні свинарські господарства.

Господарства із спеціальною спеціалізацією відгодівлі свиней, вперше були створені поблизу великих промислових центрів. Кормова база формувалася частково за рахунок власних кормів, а також шляхом заготівлі та використання харчових відходів, або концентрованих кормів. У подальшому більшість із цих спеціалізованих господарств організовували репродуктивні ферми і власне відтворення [23].

Спеціалізовані репродуктивні господарства були створені для забезпечення безперебійної роботи відгодівельних комплексів, які займаються отриманням та вирощуванням молодняку до 3-5 міс. віку.

В останні роки виробництвом товарної свинини почали займатись великі колективні підприємства, фермерські та індивідуальні підсобні господарства.

Присутні проблеми у свинарстві такі як:

- підвищення генетичного потенціалу продуктивності свиней, яких розводять в Україні, і висока збереженість плоду свиней;
- що до ефективного використання цього потенціалу завдяки забезпеченню оптимальних умов годівлі та відповідно до фізіологічних вимог організму свиней;
- розробка сучасних технологій у племеному та товарному свинарстві, які сприяють вирощуванню здорового поголів'я та максимальному зростанню продуктивності;
- поліпшення форм організації, які стимулюють працю за різних варіантів власності в галузі.

Таким чином, треба радикально відродити галузь свинарства та перевести її на інтенсивну сучасну технологію, щоб отримати наукове обґрунтоване виробництво та одержати конкуренто спроможну продукцію, щодо пород:

Породи	Вік досягнен. живої маси 100 кг	Середньодоб. приріст, г	Конверсія корму, корм .од	Вміст туші %		
				сало	м'ясо	кістки
Полтавська м'ясна	195	707	4,02	40,1	50,1	9,5
Велика біла	180	770	3,92	40,5	49,6	10,1
Миргородська	181	711	4,21	39,8	49,1	9,1
Українська степова біла	192	701	4,10	40,6	49,5	9,2
Українська степова ряба	176	692	3,42	34,8	53,1	9,9
Ландрас	189	705	3,98	34,4	55,4	10,2
Велика чорна	187	731	4,06	38,4	52,7	9,1
Українська м'ясна	198	691	4,03	34,6	50,1	9,4
Дюрок	175	672	3,97	40,1	49,8	9,7

1.3. Технологія виробництва продукції свинарства

Виробництво в країні вітчизняного технологічного обладнання свинарських підприємств потребує налагодження з метою переведення галузі на сучасні енергозберігаючі технології. Успішного ведення свинарства неможливо без жорсткого дотримання ветеринарно-санітарних вимог, характерних для підприємств закритого типу. Щодо різних обставин технологічний відхід поголів'я в багатьох господарствах дуже перевищують встановлені нормативи, і це різко знижує ефективність галузі. Відомо що більш високих результатів збереження молодняку, як правило досягають там, де дуже висока ветеринарно-санітарна культура виробництва та суровий контроль за якістю корів і переміщенням тварин. Нажаль ми ще повною мірою не використовуємо біологічні активні препарати, ферменти та інші (не хімічного походження) та добавки, які дозволяють підвищити резистентність організму тварин та поліпшити ефективність використання корму, збільшити швидкість росту та головне суттєво підвищити збереженість молодняку [12].

Дуже позитивним фактором минулого періоду слід вважати те, що керівниками та спеціалістами господарств і фермерами були набуті знання та досвід роботи в умовах ринку. Багато керівників, які здатні виживати в умовах найжорстокішої конкуренції та внутрішньої нестабільності іноді сміливо і нестандартно вирішувати складні завдання. Але зараз дуже багато залежить від грамотності управлінської ланки. Ефективно управлять виробництвом здатні не всі спеціалісти, але лише ті які мають, крім сільськогосподарської освіти дуже глибокі знання з економіки та інформаційних технологій, управлінської справи і можуть самостійно приймати рішення [11].

Зараз в країні треба активізувати роботу з навчання, а також професійні підготовки для керівників і спеціалістів із свинарства. Треба було б використовуючи досвід інших країн та проводити підготовку на базі провідних наукових установ і комерційних структур, де б вивчалися актуальні проблеми з економіки та підприємницької діяльності, облікової та податкової політики, фінансування, ціноутворення та кредитування підприємств.

Але найшвидше виведення галузі з кризової ситуації неможливе без вирішення питань ціноутворення та паритету цін, але орієнтації на вітчизняного товаровиробника та перерозподілу вартості від реалізованої продукції виробникові і проведення протекціоністської політики держави неможливе в інший час. Тобто головним важелем економічної політики має стати зацікавленість товаровиробників у результатах власної праці та ефективному виробництві [1].

Необхідне, вирішення поставлених перед галуззю свинарства для попиту виробництва на наукові розробки та наукове забезпечення виробників від добре скоординованого співробітництва вчених наукових установ і ВЗО нашої країни, а також і від міжнародної взаємовигідної співпраці.

Також потребують подальшого поліпшення існуючі й нові породи, типи їх раціональні користання та застосування технологій племенного і товарного свинарства шляхом розробки і будівництва нових, але й реконструкції існуючих ферм та приміщень.

Слід більше приділяти уваги веденню свинарства в різних варіантах фермерських господарств.

Також інтенсифікація свинарства полягає в ефективному використанні основних засобів виробництва (кнурів і свиноматок), поліпшення відгодівельних та м'ясо-сальних якостей одержуваного плоду та зниженні собівартості вироблюваної продукції. Існують актуальні проблеми науково-технічного прогресу в свинарстві, яке ґрунтується на фундаментальній і прикладній науці та тісному зв'язку її з виробництвом [25].

Підприємства в більшості не мають своїх земель і корми отримують із фондів країни .

Особливості свинини на спеціалізованих і неспеціалізованих підприємствах

Виробництво має основні три етапи: одержання поросят, вирощування та відгодівлі. Всі вони тісно пов'язані та здійснюються завдяки технологічним процесам, які поділяються на основні та допоміжні .

Недоброякісне виконання кожного з них може спричинити погіршення стану всього виробництва. Складовою частиною технологічного процесу є технологічна операція, в процесі якої робітник якісно виконує відповідну роботу.

Основою організації виробництва є технологія. Це система раціонального ведення галузі, що включає наукові заходи і прийоми, які спрямовані на одержання необхідної кількості, високоякісної продукції з мінімальними затратами праці та засобів забезпечення оптимальних біологічних, технологічних та організаційних умов виробництва [18].

2. МАТЕРІАЛ І МЕТОДИКА ВИКОНАННЯ РОБОТИ

Дослідження проходили в сільськогосподарському товаристві з обмеженою відповідальністю агрофірми “Вільне-2002” Новомосковського району Дніпропетровської області.

В методику досліджень входило: ознайомлення та аналіз технологічних процесів виробництва свинини в господарстві, а також зоотехнічний аналіз кормів для оцінки їх поживності.

Лабораторні дослідження якості і хімічного складу кормів проводили в зоотехнічній лабораторії кафедри технології годівлі і розведення тварин ДДАЕУ за загальноприйнятими методиками [20].

Для цього були відібрані середні проби усіх кормів, які були на час проведення досліджень.

В лабораторії зооаналізу кормів визначали:

- кількість «сирого» протеїну по методу К'ельдаля;
- рівень «сирої» клітковини за Генебергом і Штоманом;
- кількість сирої золи методом спалення навіски корму;
- обчислювали кількість безазотистих екстрактних речовин (БЕР)
- на основі даних знаходили поживність кормів.

3. РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕНЬ

3.1. Умови досліджень

Агрофірма “Вільне – 2002” створена в 2002 році на базі навчального господарства Новомосковського коледжу Дніпропетровського державного аграрного університету. Господарство знаходиться в Новомосковському районі Дніпропетровської області на території Вільнянської сільської ради. Відстань до обласного центру - 60 км, до районного центру - 18 км. Найближчі залізничні станції – м. Новомосковськ – 15 км, Вільне – 5 км.

Клімат території відносно помірний. Середньорічна температура повітря близько +9°C. Загальна кількість опадів за рік складає в середньому 410 мм. Направлення вітру південно-східне, північно-східне та південне. Влітку середньодобова температура складає + 25°C, а максимальна досягає до + 40°C. Взимку середньодобова температура складає - 8°C, а максимальна до - 28 °C.

Рельєф місцевості розташування АФ “Вільне – 2002”: хвилюва рівнина з невеликими підйомами.

Економічні умови агрофірми “Вільне – 2002” – це широке землекористування і високе забезпечення засобами виробництва і робочою силою.

Землі господарства розташовані на протязі автомобільної траси Дніпропетровськ – Харків.

Загальна площа землі складає 3595 га (табл. 1).

Таблица 1

Структура посівних площ

№ зп	Показник	Площа, га	%
1.	Озима пшениця	1385	38,5
2.	Озимий рапс	300	8,3
3.	Озимий ячмінь	520	14,5
4.	Соняшник	500	13,9
5.	Кукурудза	380	10,5
6.	Ярий ячмінь	300	8,3
7.	Соя	170	4,7
8.	Чорний пар	40	1,3
	Всього:	3595	100

Із таблиці 1 видно, що господарство кожен рік засіває більше 2500 га (70 %) зерновими культурами. На свинокомплекс на рік необхідно видати не менше 4500 т фуражного зерна.

Процес роботи в господарстві в галузі рослинництва направлений, в основному, на виробництво товарного зерна та забезпечення поголів'я свиней на комплексі концентрованими кормами.

На рік планується виділити не менше ніж 4500 тонн зерна. Після збирання урожаю солома тюкується, заготовляється в основному на підстилку безпосередньо на свинокомплексі не менше ніж 400 тонн.

З кожним роком збільшуються посіви сої та озимих і ярових культур. Структура посівних площ відповідає спеціалізації господарства.

3.2. Породний, класний та віковий склад стада свиней в господарстві

Тваринництво господарства представлене сучасним великим свинокомплексом (табл. 2).

Таблиця 2

Поголів'я свиней по агрофірмі « Вільне -2002»

Показники	Поголів'я	Маса	В т. ч. маса 1 голови
Свиноматки: ремонті	140	16500	117,8
- перевірені	517	7717	149,2
- основні	578	90812	157,2
Поросята: 0-35 днів	1523	-	-
36-97 днів	3196	-	-
Кнури	14		-
Свині на відгодівлі	3770	295692	78,4
Всього	9738		

В агрофірмі займаються розведенням свиней, що відзначаються своєю плодовитістю та продуктивністю. Це такі породи – насамперед велика біла, ландрас, п'єтрен, дюрюк, які мають м'ясний напрямок.

Свинки зарубіжних порід та вітчизняних, мають характер скороспілості. Завжди при відгодівлі від семи місяців свинки досягають приблизно 99-119 кг. маси. Але м'ясні продукти грубі і товсті за салом.

Також в рамках породи вони мають відгодівельні та м'ясні якості, що зумовлено лініями і родинами свинок.

Здоров'я залежить від всіх показників породи. Цінним вважається період, коли поросся розвивається, тобто на підсисному етапі та відлучення, відгодовуються швидко.

В останні роки в свинарських підприємствах України розпочали користуватися елементами європейської технології при виробництві товарної свинини. Потоків виробництва майже цілорічне, обов'язково з використанням породільної та між лінійної гібридизації ландрас, гемпшир, великої білої, дюрюк та інших порід. Якщо поросятка досягли товарної кондиції їх доставляють на м'ясопереробне підприємство власним транспортом для подальшої переробки.

Сучасні комплекси для свиней були побудовані за потреби, щоб збільшити виробництва свинини, по трудовим і матеріальним витратам на просування виробництва.

Завдяки тому, що збільшуються обсяги виробництва продуктів свиней спеціально створюються умови, що винайдені та необхідні для сучасних виробничих території, які дозволяють в оптимальному режимі використання біологічних особливостей свиней, кормів і роботою працівників.

У кожному із комплексів застосовується виробничий процес, який побудований на основі безперебійного річного виробітку, завдяки якому залежно від одиниць часу, що не залежить від пори року, виробіток іноді однаковий у кількості продукції.

Щодо основної мети, можна зробити висновок, що технологія передбачає обов'язково використовувати графіки руху збільшення поголів'я для використання приміщень .

3. Залежність середньодобових приростів свиней на відгодівлі

від температури, г

Жива маса тварин, кг	Температура у свинарнику, С°						
	+4,3	+9	+15,1	+19,8	+25,6	+31,4	+36,9
42,0	-	615	701	902	889	630	169
58,3	568	656	786	973	817	506	-78
89,6	536	703	859	1002	755	389	-338

У сучасних комплексах загальною умовою задовільного виробництва зі продукції, використовуються виробничі приміщення.

В таких господарствах використовують конструкції з виготовлення роздач корму, автоматизований клімат в корпусах, напування тварин та всіх виробничих процесів. Механізація, що застосовується повинна витримувати норми. Колективні виробництва, завжди забезпечують кормами виробництва, але виготовлення комбікормів обов'язково виробляється на виробництвах.

3.3. Продуктивні характеристики стада

У господарствах, де закінчений цикл виробництва, здійснюється відтворення, вирощування та відгодівля свиней яке повинно мати орієнтовну структуру стада: свиноматки 8 %, поросята до двох місячного віку – 22 %, поросята груп 2-4 місяців до 20 %, ремонтний молодняк - 2 і відгодівельне поголів'я – 47 %. Але у такій структурі відсутня група кнурів-плідників. В таких господарствах, як правило свиноматок запліднюють штучно, крім кнурів-плідників, не повинно бути. В племінних господарствах індивідуальний підбір, кнури-плідники становлять 0.4 %. Структура стада сама по собі не стабільна, та може змінюватися протягом року. Це пов'язано з системою відтворення

молодняку (сезонне, цілорічна), зі строками відлучення поросят, тривалістю вирощування і відгодівлі тварин.

4. Характеристика свиноматок

Вік свиноматок при паруванні має.	Жива маса свиноматок при паруванні	Продуктивність свиноматок			Середня маса одного поросяти, кг		Витрати кормів на 1 кг приросту на відгодівлі корм. од.
		Багатоплідність голів	Молочність кг	Великоплідність кг	У 1,9 міс.	У 7,9 міс.	
6	80-95	8,9	45,2	0,89	11,8	84,6	3,82
8	100-110	9,2	56,9	1,5	12,9	97,2	2,87
9	120-135	10,8	71,9	1,09	17,4	107,2	3,98
Основні свиноматки	250-275	10,9	74,3	1,12	17,2	107,6	4,21

На промислових комплексах, де застосовують цілорічні рівномірні опороси і раннє відлучення поросят. Високоцінних племінних тварин можна використовувати і триваліший час.

Як свідчать дані аналізу продуктивності свиноматок (табл. 4), щодо господарств, показників багатоплідності, молочності та маси гнізда поросят. При відлученні підвищується в основному до 4 опоросів, тому у великих свинарських комплексах від свиноматок в основному одержують максимум 5 опоросів, а кнурів період використання до 4 місячного віку.

3.4. Відтворювальні характеристики свиней

Відтворення стада являє собою комплекс заходів спрямованих на формування та його структуру, удосконалення системи розведення, створення технологічних груп, правильну підготовку свиноматок та кнурів плідників до парування і своєчасне проведення та планування і одержання опоросів від свиноматки, вирощування поросят, ритмічне виробництво продукції.

Головним завданням відтворення є підвищення продуктивності та інтенсивного використання маточного поголів'я, яке має щорічне одержання від кожної свиноматки, але не менше 20 прийнятливої ціни свинини.

Обов'язково якісні показники поросят залежать від підготовлених кнурів і свинок до парування. При використуванні цілий рік кнури-плідники найчастіше повинні мати високу продуктивність. Сезонні опороси являють собою підготовку кнурів до парування та починають її за 1-2 місяці. Важливим етапом є доведення плідників до заводської вгодованості. Перед паруванням кнури проходять обстеження статевого апарату, відстежують прояви статевих рефлексів та якість сперми. При виявленні відхилень будь-якого характеру від стандарту призначають відповідне лікування і покращують умови утримання та годівлі.

При підготовці до парувального циклу свиноматок дивляться на їх вгодованість. Годівлю регулюють під заводську кондицію, відповідних стандартам, а потім забезпечують високу заплідненість, кращий розвиток ембріонів щоб в результаті отримати добре розвинених поросят. Жирні та худі свиноматки погано запліднюються, схильні до переугулу, народжують дрібних та не життєздатних поросят .

Свиноматки за звичай приходять до норми починаючи з 4-7 днів після відлучення, тому парування проводять в четверг, зменшуючи кількість роботи штучного запліднення. Для припинення лактації в перші два дні відлучають поросят, свиноматкам дають половину корму від денної норми. В наступні дні інтенсивно згодовують корми, для збільшення маси та утворення більше яйцеклітин і гарному заплідненні.

Приміщення для незапліднених свиноматок розділяють по зонах, де розміщують ремонтних свиней, призначених для запліднення свиноматок це сприяє полегшенню роботі по формуванню технологічних груп та їх переміщенню. Регулярні вигули свиноматок сприяють покращенню обмінних процесів в організмі та забезпечують підвищенню продуктивності.

Штучне запліднення свиней. На сучасному етапі розвитку свинарства відтворення стада у великих господарствах і промислових комплексах практично неможливо без штучного запліднення, використовується цей метод на фермах та індивідуальних господарствах. Це метод, який сприяє зменшенню кількості кнурів майже у 10 разів, звільнити приміщення, зменшується витрата кормів та праці обслуговування. Штучне запліднення запобігає поширенню можливих захворювань, також сперму іноді транспортують на великі відстані.

Умови господарства потужності комплексу впливають на заплідненість спермою, одержаною від своїх кнурів, або транспортованою із спеціалізованих станцій. На великих комплексах економніше одержувати сперму від кнурів, яких утримують на господарстві. На менші комплекси раціональніше завозити сперму із спеціалізованих станцій.

При одержанні сперми від кнурів плідників у своєму господарстві виділяють приміщення для пункту та утримання кнурів-плідників. На пункті по одержанню сперми від кнурів повинно бути місце для купання та сушки, манеж для одержання сперми, лабораторія, стеризаційна, мийна, та службові приміщення. Для знешкодження мікрофлори в кожній кімнаті, завжди встановлюють бактерицидні лампи, які вмикають перед роботою на 1-2 год. Пункт повністю надає необхідне обладнання, апаратуру та реактиви згідно з інструкцією по штучному заплідненню. Поряд з пунктом розміщують індивідуальні чи групові клітки для кнурів-плідників на 3-5 голів у кожній. Тварини систематично повинні користуватись моціоном. Для забезпечення оптимальних кліматичних умов для кнурів-плідників, на пункті повинні бути 18-20 °С, а також в приміщеннях для утримання 15-17 °С.

Привчання кнурів до садки на чучело. Одержуючи сперми від самців, початковим етапом є привчання для садки на фантом. Ця робота дуже складна, яка потребує терпіння та наполегливості. Працівники по штучному заплідненню мають спостережливість та дуже добре знати звички, щоб застосувати своєчасно практику. Умовні рефлекси у самців до садки на фантон.

У використанні присутні: дерев'яне, синтетичне, металеве, фантом вони відповідають розмірами та формою аналогічно до макету свині.

В роботі вигідніше використовувати фантом із автоматичним регулюванням температури статевого органу приблизно 39 °С. За відсутності вагіну обмотують грілкою, підтримують тепло постійною температурою, фантом покривають шкірою забитої у стані охоти свині і встановлюють в межах для одержання сперми. Перед кожним привчанням чучела зрошують змивом із статевих органів або сечею свиноматки в охоті, а задню частину-спермою кнура. Привчають до садки на чучело, як молодих (віком 6 місяців) так і дорослих, яких раніше використовували для природного парування. Плідники повинні мати задовільну вгодованість і відповідну реакцію на з'явлення свиноматки.

Привчити самців до садці на фантом бажано у ранковий період до годівлі. На початковому етапі виробляється рефлекс на місці, зганяючи декілька підходів до фантома. Самців можуть утримувати у станках, потрапляючи по групами вони підганяють до фантома, це при тому, що тоді більше пристосовані до нових приміщень. Дивлячись по поведінці треба зрозуміти кого по одинці, а кого по групам. Іноді самців виходить із першої спроби, але паралельно в такому випадку підганяють інших самців та залишають поряд з манежем, але якщо кнури збуджені та здатні перестрибнути на фантом. Вироблення рефлексу можливе, якщо сперму штучну вагіну тримають поряд із маткою під час садки на самця. Такі повторення на протязі 3-4 днів та проміжку самець робить садку на фантом, але іноді молоді кнурці утриманні по групам, стрибають один на одного, збуджуються та виділяють сперму, потім залишаються без реакції на фантом. Бажано фантом поставити в клітці одержуючи першу посадку, а також виокремлюють самців в одинарні клітки. У самців добровільно виділяється продукція при спостереганні за індивідуальним утриманням. В такому випадку збільшують навантаження і період коли, моціон активний.

В залежності від окреслених умов та наявних заходів практичніше користуватися такими методами сперми.

Застосовують також спермо-приймач з поліетиленової плівки, використовують для асептичного одержання та кріоконсервації сперми від бугаїв, приєднавши його до вагіни гумовими кільцями. Цей спермо-приймач одноразового використання.

У подальшому запліднення свиноматок проводять за інструкцією штучного заплідненню свиней.

Залежно від кількості свиноматок, яких необхідно запліднити щодня, або цілий рік, на комплексі утримують поголів'я кнурів, роблячи попередні розрахунки. Мати на увазі потрібно й те що при цілорічному користуванні кнурами ефективнішим є режим-одна садка в чотири дні, а в рік маючи одного плідника можна одержати близько 90 еякулятів. Оскільки в одному еякуляті налічується приблизно 3 млрд, то одноразово можна одержати 10 спермо-доз. Враховуючи щоденну та щорічну кількість свиноматок, яких треба запліднити, враховуючи, що кожна з них в одну охоту запліднення відбувається двічі, корегують щоденну, або щорічну потребу в спермо-дозах та кнурів-плідників. Також передбачають щорічний ремонт головного стада кнурів у межах в середньому 45%.

Кнурів, які випробовуються краще, треба використовувати кожного дня до 40 хв. дві спроби на добу, якщо протягом дня застосовують двох разове виявлення свиноматок в охоті. При тривалішому використанні кнури втрачають активність, то це призводить до недостатнього виявлення свиноматок в охоті. Тому в розрахунках потреб в кнурах-пробниках враховують час свиноматок в охоті за один день. Все залежить від кількості свиноматок, виявлення триває 1-2,5 годин, вранці та ввечері, при тому що 2/3 цього часу втрачається на холостих свиноматок при першому періоді поросності, яка приблизно становить 32,5% загалом поголів'я, а залишок – глибоко-поросних. Для усунення гальмування рефлексів, кнурів - пробників дозволяють парування один раз на тиждень. Користуються ними приблизно півроку, а потім

вибраковка. Доповнюють кнурів-пробників молодими кнурами, вони вважаються малоцінними в племінному відношенні, але вважаються жвавими, та в них урівноважена нервова система.

Від кнурів одержують сперму за рахунок штучної вагіни та використовують її для одержання сперми (водоналивної або електричної) від бугаїв, але скороченою на 20 см. Важливе значення також, має підтримка температури, яка коливається в межах 40°C та створення тиску в межах 50 см водяного стовпчика наливаючи теплу воду, або накачуючи повітря в вагіну. Гумовою муфтою з'єднують спермо-приймач та вагіну. Всі складові вагіни завжди мають бути чистими.

Кип'ятінням стерелізують вкорочену вагіну, а водоналивні та електричні-паром з пароутворювача приблизно протягом 30 хв. Спермо-приймачі з муфтою стерилізують методом кип'ятіння або пару. Перед садкою кнурів миють теплою водою або обробляють препуції 2 % розчином двовуглекислої соди, що запобігає попаданню різної мікрофлори та бруду з тіла свиней у сперму.

Після одержання, сперма піддається оцінці: за кольором, запахом, консистенції, густини, визначення об'єму еякуляту, рухливість та концентрації сперміїв. Для запліднення користуються еякулятами, в яких концентрація сперміїв не нижча 0.1 млрд/мл, а кількість з прямолінійно-поступальним рухом не менше 70 %. Для збереження сперми на протязі від одного до трьох днів її розбавляють глюкозо-хелато-цитрато-сульфатним розріджувачем. Після кип'ятіння та охолодження додають спермосан-3, а взимку приблизно, ще й додають 4% жовтків курячих яєць. Все залежить від концентрації та рухливості сперміїв, при тому, що ступінь розбалення різний. Не дозволяється розріджувати сперму до концентрації, коли 1мл міститься менше 57 живих клітин. Дані використання кнурів та якість їх спермо-продуктів ведуться та записуються у спеціальний обліковий журнал.

Але те що отримаємо у результаті штучного запліднення залежить від встановлення точного рефлексу у свиноматок на початок охоти, потім настає овуляція. За допомогою кнурів-пробників виявляють свиноматку в охоті.

Насамперед збудження свиноматок відзначають такими ознаками: збудженість, можуть стрибати на інших, мають бажання до кнура, вульви мають червоний колір та наявна припухлість. Наявний рефлекс нерухомості встановлюють після контакту з кнуром-пробником.

Виявлення свиноматок в охоті в основну один раз на день, частіше у ранці. При встановленні рефлексу нерухомості першу спробу запліднення проводять ввечері, або вдень цієї ж доби та другу спробу на ранок наступного дня. У такий режим роботи є найбільш правильним, оскільки впливає позитивно на збережений час роботи і в результаті одне із запліднень збігається з настанням овуляції.

Якщо свиноматок в охоті спостерігають двічі на добу, то реєстрація із рефlekсами вперше запліднення відбувається за добу того, як встановили в друге на протязі періоду.

Нефракційним способом продукцію спочатку розводять маючи такі норми, маючи одну спермо-дозі, об'єм якої 99,9 мл., було приблизно 4 спермів. Якщо казати про фракційний спосіб: для початку приблизно 35 мл. розбавленої сперми, потім заповнювач яка розбавлена спермо-заповнювачем об'ємом від 75 мл. До речі, в одній спермо-дозі знаходиться 1,8-2,5 або в 2,5 рази менше ніж у першому способі. В порівнянні з витратами сперми на подальше запліднення свиноматок цими двома способами можна побачити перевагу фракційного. Це свідчить про те, що при заплідненні однієї і тієї ж кількості свиноматок фракційним способом, є можливість у зменшенні додаткової кількості кнурів у підприємстві майже у 2,5 рази. Для запліднення свиноматок нефракційним методом використовуються поліентеленові прилади конструкції ВІТ у, або ПОС - 5, а фракційним - універсальним зондом УЗК-5, або УКП-1, які можна використовувати і для запліднення свиноматок нефракційним методом.

Кнури при статевій активності залежить від повноцінності годівлі і також умов утримання.

У племінних господарствах молодих кнурів використовують в 10 міс. коли кнурів рано використовують може бути погана сперма. Вони можуть мати порушення статеві. Активні кнури з 5–7 міс. для парування і їх поведінка спокійнішає.

Треба дотримувати умов – привчати з 5 міс., та виключити вісі показники подразники: звуки, запахи, світло.

Рефлекси садки на чучела в кнурів щоб отримати сперму та ще можливість паруватись.

Щодо успішної садки кнурів випускають щоб закріпити рефлекс.

Одержують молодняк кнурів-плідників здорових при утриманні повноцінного раціону. Кнурів тримають в спеціальних приміщеннях з штучним осіменінням, але подалі від свинарника, щоб не було поросної свиноматки.

Такі проекти мають утримання кнурів групами та індивідуальне. Оптимальні висоти стінок мають бути не нижче 1,2 м. Коли утримують групами їх тримають по 1-4 шт.

Кнурів треба часто купати. На протязі одного року 2-3 разів оглядають копита та чистять їх.

Годівля також дуже впливає на спермо-продукцію. Неправильна годівля призводить до ожиріння кнурів, та спричиняє дуже значного зниження активності статевої. Іноді приводе до імпотенції.

Якщо кнурів є значні перерви, завжди необхідно занижувати норми годівлі.

3.5. Технологія годівлі тварин

3. 5. 1. Годівля поросних свиноматок .

Без сумніву, вона має бути повноцінною на поживні речовини. Варто відмітити, що свиноматок відгодовують за періодами поросності. Так, після осіменіння годівля свиноматок має бути помірною. Тварини у цей період можуть обходитися без великої кількості енергії із поживних кормів. Якщо

урахувати, доби поросності приблизно 80 діб, і потім підвищити, зросте ріст ембріонів. В основу сучасних годівель приблизно розраховують на кожні 99 г. Щодо годівлі молодих свиноматок, то їх відгодовують за розрахунком норм. незалежно від маси тіла, годівлю їх здійснюють за нормами для дорослих тварин.

80 діб згодовують у раціонах 1 од., а в наступні 30 – 1,7 к. од. . Групове утримання проводиться за кількістю сухої речовини і вмісту в ній кормових одиниць. За умови невисокої маси тіла , кількість енергії та сухої речовини більша. Клітковина у раціоні не повинна перевищувати 11 %. Протеїн в раціоні свиноматок за період поросності збільшують з 125 г у перший період поросності та 170 г в останні тридцять днів. В сухій речовині раціону міститься: лізин, метіонін+цистин.

Вміст кальцію в раціоні у перший період поросності має бути 11 г, фосфору – 8–10 г. Годівля свиноматок, передбачає забезпечення організму мікроелементами. На сьогодні прийняті єдині норми концентрації мікроелементів, за винятком заліза у період лактації.

Кормові елементи у раціоні забезпечують тварин необхідними поживними речовинами. У них вводять: подрібнене зерно злакових, бобових, шроти, макуху, залишки технічних виробництв.

Для повноцінності раціонів свиноматок , додають такі корми: м'ясо-кісткове борошно, збиране молоко, сироватку, рибне борошно. Мінеральні елементи до концентратів відносять : крейду , трикальційфосфат , знефторений фосфат, кісткове борошно.

Покращення відтворної функції і якості отриманого приплоду можна згодовувати в останні 25 днів поросності: жирові добавки , що покращує фізіологічний стан, біохімічний склад крові. Поросні свиноматки в першій половині поросності годуються 2 рази на день, а другої – 3 рази. Свиноматкам надається вільний доступ до води. . Нормують годівлю порослих свиноматок із урахуванням періоду вагітності. Починаючи з третьої доби відлучення порослят

та до осіменіння, їх годують, залежно від маси тіла, його обсяг зменшують та навпаки, збільшують до опоросу величину кормової дачі зменшують.

В останню декаду свиноматок переводять до секцій для опоросу та використовують індивідуальну годівлю.

3.5.2. Годівля підсисних свиноматок

З першого місяця лактації свиноматки за добу утворюють 4, 5 л молочка, від молочних свиноматок – 7,5 л. Другий місяць передбачає зменшення 27 % надоїв. Взагалі всього 2 місяця має середні показники. Молочність свиноматок продукує 280 л молочка. Для утримання великої кількості молока треба поживні речовини. Окрім поживних речовин для підтримки функцій в організмі тварини.

5. Комбікорми для кнурців і свиноматок

Склад	Рецепт				
	СК-1	СК-2	СК-3	СК-4	СК-5
Кормові дріжджі	0,98	-	0,97	0,98	0,98
Крейда	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4
Кухонна сіль	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
Кісткове борошно	-	-	0,98	0,98	0,98
Кукурудза	44,8	42,9	46,9	46,9	46,9
Овес	5,68	5,68	5,68	5,68	5,68
Соевий шрот	5,98	5,98	-	5,98	5,98
Борошно					
м 'ясо-кісткове	-	1,99	1,99	1,99	1,99
рибне	4,2	2,1	2,1	2,1	2,1
трав'яне	5,9	5,9	5,9	5,9	5,9
Ляний шрот	2,8	2,8	2,8	2,8	2,8
Дикальційфосфат	1,0	1,0	-	-	-
Висівки пшеничні	24,8	23,9	22,8	22,8	22,8
У 1 кг. комбікорму					
кормових одиниць	1,4	1,3	1,4	1,5	1,4
сирого жиру г	28	28	29	28	28
сирого протеїну г	159	161	154	154	154
сирої клітковини г	59	61	63	59	61

Продуктивність свиноматок залежить від раціону, які мають амінокислоти, вітаміни і мінеральні речовини. Свиноматок годують необхідними комбікормами (табл. 5).

Два рази на день є нормою годування тварин комбікормами. Завжди сухий корм і теплу воду дають свиням в період опоросу. Та другий період передбачає 0,3 кг комбікорму.

День відлучення поросят від свиноматки передбачає голод. Обов'язково наводяться необхідні норми годівлі. Корм розвозять вручну. Робітник на підприємстві має норми стосовно кількості віку, стану молочної залози та поросятка. Комбікорм треба змочити водою перед наданням свинятам. Щодо включення в раціон необхідних поживних речовин загальна поживність раціону становить за зниженням 8- 11 %.

Зимовий раціон передбачає: концкорми, бобове сіно, соковиті корми загальної поживності, а влітку концкорми, трава пасовищ, зелена підгодівля.

За рік у раціоні мають складати: корми тваринного походження - рибне або м'ясо - кісткове борошно, за відсутності від 3 л молочних відвійок, і молочні сироватки.

Грубі корми – це конюшина і люцерна, соковиті корми - це морква, цукрові буряки, гарбузи, картопля. Ці корми треба: мити, подрібнювати, і згодовувати у сирому вигляді.

3.5.3. Годівля поросят - сисунів.

Перший день життя поросятка передбачає споживання материнського молока. Завжди затрати молока матерей у збитку. Середні показники вирощування поросятка переводять на приріст поживних речовин.

Молоко матері - важливий корм. Більш розвинута передня частина молочної залози.

Тваринам на другу добу треба напувати. Корм завжди повинен бути в годівничках. Якщо немає напувалок то для поросятка міняють воду 4 рази за день. Свиняче молочко не має заліза. За перший день зменшується гемоглобін поросятка. препарати. Але поросятка сосуть матір активно кожні 24-39 хв. За

кожний період годівлі поросятка п'ють 14-24 г. молочка. Щоб поросятка розвивались у декаду треба приблизно за день 290 г - 390 г молочка. Одже поросятко на третій декаді етапу потребує повноцінності підкорма. Насамперед поросятка, які рано привчені до підгодівлі, дорбе розвиваються, та мають високі добові прирости.

Обов'язково підгодовуючи поросятко починаючи із шостої доби користуються спеціальними престартерами, та добре збалансованими за вимогами. У одному кг. комбінованого корму приблизно 2,03-2,05 кормових одиниць, та 200-219 г. протеїну, 41-49 г. жиру та 25-31 г. клітковини на 99 кг. Цю кормову добавку змішують та розпреділяють по кормушках поросятко. У деяких господарствах , які не мають спеціалізованих комбікормів, поросятко підгодовують із третьої доби, годують зерном. Потім у свиняток прорізуються зубоньки. Треба обов'язково давати кукурудзу, гороху і пшеницю їх висипають у кормушки із підкормом мінеральним, поросятка його дуже охоче їдять.

Щоб приготувати закваску треба 2,9 л материнського, а пастеризоване молочко завжди охолоджується до 34-39 С°. Сухий корм висипають та мішають, потім виставляють в тепленьке приміщення із температурою (+29-39 С°) на 5-7 годин. В заквасці матері молочка приблизно 4-9 відсотків, яке тримають у теплому місці на 5-7 год . На протязі двох діб поросятка охоче годуються із кормушки приблизно шість разів. Поросятка їдять за день 99 г ацидофіліну, до другого етапу 190 г, до третього етапу 390 г, та потім до відлучення приблизно 750-950 г. Молочко поросяткам дають декілька раз на день.

Молочко штучне із зерною культурою, змішані із відвійками, вони містять риб'ячий жир, мікроелементи і антибіотики. Іноді користуються, як додатковим підкормом для поросятко віком 9-19 діб. Завжди молочко гарно впливає на поросятко, також поліпшує появу кормів, підвищує приріст. Іноді годують із розрахунком на 490 л: 29 кг. гороху та 19 кг. ячміню, проса та пшеничного борошна, 2,4 кг крейди та 1,9 кг. солі, перемішують на протязі

години пропарюють у 230 л води. У відвар вмішують 209 л свіжої пастеризації відвійок, йодистого калію 11 кг., г марганцевого 8,4 г кобальту.

Якщо відсутня така суміш, для поросят є просяний корм, чи борошно (14-19 відсотків із маси).

Щодо підсилення травних залоз і симулювання їх ферментативної активності, завжди поросят доцільно треба згодовувати немолочні продукти вже із сіми днів. Зараз в свинарстві дуже користуються спеціальними комбікормами СК-11 та СК-15, які дуже різноманітні за складом та високо споживні і смачні. Обов'язково рекомендується в перші дні їх давати у вигляді подрібнених гранул, оскільки такого корму треба небагато, також його можна виготовити кожному господарстві. Коли поросятка досягають 42 дні для відгодівлі поросят використовують комбікорми СК-16 та СК-20.

Дуже гарний ефект від відгодівлі одержують, коли корм збризкують настоєм часнику і солодким сиропом. Корм для місячного віку поросяти витрачається небагато – всього 1 кг, та ефект щодо прискореного росту дуже великий.

У перший період відгодівлі обов'язково корм насипати у годівниці з розрахунку по 28-49 г за добу на кожне поросятко. Корм завжди дають у невеликій кількості, дуже часто, так продукт вони поїдають краще.

3.5.4. Годівля відлучених поросят

Завжди основна мета, яку повинні досягнути в результаті відлучення, це зменшити до мінімуму фактори, ті що можуть викликати стреси у поросят і здійснити поступовий перехід до зміни фізіологічного стану свиноматок. Отже вміло гальмуючи домінанту лактації і стимулюючи статеву активність за короткий проміжок часу після відлучення поросят.

Традиційне вирощування поросят передбачає відлучення від свиноматок у віці 1.5 місяця та дорощування до 3-місячного віку, переводячи у групу молодняку ставлячи на відгодівлю. Потокове виробництво свинини передбачає відлучення поросят у віці 27 днів. Їх переводять на штучне молоко, комбікорми, які далі використовують, як спеціальні комбікорми. Середньодобові прирости

маси тіла поросят у цей період сягають 350 г . Правильне відлучення поросят від маток має велику роль у подальшому використанні. Оскільки поросля у віці 3 міс збільшуються у живій масі м'язової тканини, особливу увагу приділяють амінокислотному складу, протеїну, лізину, метіоніну з цистином. Годівля поросят завжди збалансована з нормами за поживними та біологічно активними речовинами (табл. 6).

6. Склад раціонів за різних типів годівлі

Показники	Концентратно-коренеплідний	Концентратний тип	Літній період
Ячмінь ,кг	0,5	0,4	0,6
Овес,кг	0,5	0,5	0,2
Пшениця,кг	0,6	0,6	0,9
Кукурудза,кг	0,5	0,7	0,7
Гормох,кг	0,1	0,1	0,2
Борошно трав'яне,кг	0,1	0,1	0,1
Шрот соняшниковий,кг	0,1	0,1	0,1
Рибне борошно Кг	0,2	0,2	0,2
Молочні відвійки,кг	1,4	1,4	1,4
Картопля запарена,кг	-	-	-
Морква	2,0	1,4	-
Буряки	2,0	1,4	-
Зелена маса бобових,кг	-	-	3,0
Фосфат знефторений	-	-	-
Преципітат	13	13	10
Кухонна сіль	17	17	17
Премікс	35	35	35
У раціоні міститься:			
Корм . од.	3,8	3,8	3,8
Обмінної енергії	42,4	42,4	42,4
Сухої речовини	2,96	2,97	2,90
Сирого протеїну	592		

Звертають увагу на вміст у раціоні клітковини, за підвищення рівня може знижуватися перетравність речовин і енергетична цінність в раціоні. Масова частка має бути - 5.7 % .

Система годівлі відлучених поросят, у 3 місяця має різні типи годівлі. В простих господарствах наявні корми власного виробництва. Повноцінність годівлі залежить від інтенсивності росту ,сечі, аналізів крові, фекалій.

Завжди це роблять заздалегідь, без зниження норм годівлі, а також не впливаючи на їх вгодованість. Іноді з метою профілактики маститів свиноматкам за декілька днів до відлучення зменшують норму годівлі, для того щоб досягти зниження у них молокоутворення. В таких випадках свиноматки трохи худнуть, і нестача молока негативно впливає на поросяток. Одним із раціональних способів відлучення свиноматок є роздільне утримання поросяток та свиноматок приблизно за 9-11 днів до відлучення.

Частина голів становить поголів'я становлять свиней годівлею товарних ферм їдять приблизно 69 процентів кормів. Також у свинарстві визначають раціональність організації виробництв годівлі. Процес відгодівельний, складається із: здоров'я, породи, годівлі, кормів та віку тварини .

Контроль повноцінності годівлі свиней. Висока продуктивність тварин та оплата корму при інтенсивному веденню свинарства являє повноцінну годівлю свиней. Повноціна годівля свиней може контролюватися за раціоном та нормам годівлі, інтенсивним ростом тварин. Організація повноцінної годівлі тварин неможлива без зоотехнічного аналізу та істинної якості. Висока плата кормів показує достатній рівень енергетичної поживності , збалансованості за всіма показниками. Допустимі затрати кормів на 1 кг приросту являють собою:

- у відлучених від свиноматок поросят—3,7;
- у молодняку на відгодівлі—4,5,
- у дорослих відгодовуваних свиней—6,5 к. од.

Незбалансована годівля різних статевих груп буваєза різних обставин: у свиноматок - виснаження та ожиріння, погіршується запліднювальна здатність, плодючість, завмирання плоду на етапах поросності, відсутності щетин і

маленької маси новонароджених , народження мертвих , низька молочність. Погана вгодованість лактуючих свиноматок може бути спричинена перебуванням разом з свиноматкою поросся у великій високою молочністю, з ними слід залишати стільки поросят, скільки у них функціонує сосків.

Відтворення в маток погіршує маси тіла - вигодовування великої кількості поросят, немає протеїну, мінеральних речовин та вітамінів . В кнурів, за не збалансування раціону за енергією, настає схуднення та ожиріння, погіршена реакція на свиноматку , мало еякуляту та погана якість сперми. Надмірне користування кнурами негативно впливає на вгодованості плідників, здоров'ї .

За рахунок зменшення інтенсивності росту поросят, присутня за нестчі молочності, незадовільною підгодівлею, дефіцитом заліза .

Характерними ознаками являються : блідість шкіри слизових оболонок у поросят, пришвидшення пульсу, часте дихання, розлад травлення, погіршення апетиту.

При недостатній кількості клітковини у кормах поросят виникають проноси. При ознаках неповноцінної годівлі, роблять детальний аналіз раціону за вмістом хімічного складу і поживності кормів. Дефіцит кальцію, фосфору та вітаміну Д свині приймають сидячу позу, через дефіцит йоду у новонароджених поросят - відсутня щетина. Огляд свиней на повноцінність годівлі, увагу надають вгодованості, апетиту, стану шкіри, волосу (блиск, наявності дерматиту), стан очей , носа (почервоніння слизових оболонок, гнійні виділення).

Робота органів травлення визначається за запахом, консистенцією і кольором калу, наявністю у ньому слизу, крові.

Оцінку органів дихання - за частотою дихання, наявністю хрипливих ознак тощо.

Відповідність повноцінної годівлі вимогам, простежують за біохімічними дослідженнями крові, сечі і молока у підсисних свиноматок, обміну речовин. При регулярному ветеринарно-біохімічному контролю годівлі

відбирають групи по типу всього стада. Результати досліджень і візуальних спостережень вносять корективи у системи годівлі свиней.

Неповноцінність вмісту раціонів поживних та мінеральну речовину, яка стимулює добовий приріст живу масу та відгодівлю. Але іноді на один кг., витрачається мінімальні кількості кормів з низькою вартістю продуктів.

Особливістю кормової бази це відгодовування свинок концентрованими кормами. Комплекси з інтенсивним типом відгодівлі свинок концентрований та комбікормовий. Довгі практичні роботи свідчать про найкращі результати які одержували свинятам при згодовуванні. Годівля кормами сухих типів відрізняється великими витрати, та зниженням приросту.

Взагалі годівля свинок знежиреними рибними кормами можна досягнути добрих результатів. Щодо гороху і люпину можна одержати добру свинину. Консистенція та якість залежить від соєвого шроту, також є вплив дрібної риби та відходів рибних виробів. Цукор є стимулятором свинини. Останнім часом перед забоєм, треба надати цукрів свині приблизно 0,9-1,9 кг., то свинина має свіжий та приємний смак. А з соліннями має гарний присмак.

Іноді годівля потребує використання дешевих і ефективних відходів, що одержує лікарські антибіотики.

3.5.5. Відгодівля свиней

Поширеною є практикою в нашій країні є відгодівля м'ясна. Свиноматок відгодовують до потрібної маси різними кормами серед них є: трава і відходи харчові, буряки, комбісилос, відходи із зерна, картопля та інші.

Іноді відгодівлею молодняку приблизно в три місяці вони досягають маси 29-39кг. Завдяки відгодівлі м'ясній основною задачею є приріст туш з гарним м'ясом та салом.

Використання відгодівлі з бурячків, беруть до уваги процес збереження зниження поживності тому є потреба у згодовуванні буряками натурального вигляду. Комбінований силос згодовують на весні та взимку. Використовують на півцукровані бурячки у м'ясній відгодівлі. Вони поживні за рахунок коренеплодів.

Беконова відгодівля. Іноді для беконої відгодівлі вибирають свинок, що мають характеристику скороспілості приблизно у два місяці з досягненням 24-29 кг. Бекон є частиною свинини, яку одержали від молодняку з виготовленням особистим методом напівтуш, де треба, щоб був видалений хребет та лопатки. Особливо значну масу тваринки мають у 8місяці та старші, тоді продукція має грубий вигляд та це бекон другого сорту. Треба на протязі двох місяців перед забоем у раціон свинок треба збільшувати корми. Якість продукції поліпшується за допомогою: ячміню, коренеплодів, проса, гороху, і бобових

Свині на відгодівлі до великих кондицій. Жирними кондиціями є свиноматки на вибраковці і молодих та кнурців. Такою відгодівлею ефективні та одержані продукти свинарства без значної витрати на дорогі корми. Доросле поголів'я інтенсивне на відгодівлі. у два місяці збільшується початкова маса приблизно у 49,9% при середньому приросту 900 г .

Мета відгодівлі жирненьких кондицій це збільшення жиру у тілі тварини, вуглеводними кормами. У раціон треба включити різні корми для жирних свинок.

3.6. Технологічні особливості утримання свиней

Обов'язково треба використовувати гніздове утримання молодняку на відгодівлі, так стверджують практики. Для одержання гарних результатів, рекомендується тварину та місце для годівниці. Огорожу станків для відгодівлі виготовляють суцільну, кращими вважаються ґратчасті огороження. Паркан роблять із заліза та труб і прута сталюого.

Холостих свиноматок та поросних обов'язково утримують безвигульно та в індивідуальних станках, та на щільній підлозі і годівницею дозованої годівлі, та з автонапувалкою. Свиноматки підсисні утримуються в свинарнику в індивідуальних станках фіксовано на щилинній металевій підлозі, обов'язково з самогодівницею з дозатором та автонапувалка. Всю останню площу станка використовують поросята-сисуні, у них пластмасова щилинна підлога, в одному кутку бер ліжка з підігрівом від +35 °С зі зниженням на +1 °С на добу

до +21 °С, у них є спеціальна годівничка з вільним доступом до кормів і чашечна автонапувалка. В ізольованій секції корпусу розміщується молодняк на дорощуванні першої технологічної групи, в групових станках по 9-14 голів на щільній пластмасовій підлозі та самогодівницями з вільним доступом до автонапувалок і кормів.

Холостих свиноматок утримують у безвигульній системі. Свиноматок утримують у свинарнику в окремих корпусах з із металевою підлогою, окремою годівничкою і окремою автонапувалою. Свинарські комплекси зумовлюють: одноповерхневі широкогабаритні, блоками, галереєпавільйонного типу і багатоповерхневі. Іноді транспортують свиней на м'ясопереробні підприємства раніше зазначеного терміну для потреб населення.

3.7. Використання тварин

На даний час переробні підприємства на внутрішньому ринку дуже напружена, та не захищена атмосфера на вітчизняних ринках. Актуальною є дешева імпортна продукція.

В даний час поширені два погляди стосовно початку виробничого циклу: період заплідненості свиноматок; період вирощування поросят після опоросу.

Друга складова виробничого циклу свинарства – це складний процес, який завершується реалізацією продукції. Початком цього процесу, зазвичай, є початок першої в часі операції незалежно від того, в якому із цехів чи ферм підприємства вона виконується.

У племгосподарствах починають використовувати молодих кнурців з 11-місячного віку та при умов, що жива маса становитиме 140 кг, використовують в три рази менше ніж дорослих. Раннє користання кнурців погіршує розвиток та є головною проблемою поганого запліднення та поганої сперми.

У самців за період до племінного користання виявляють не функціонування статевих рефлексів. Найчастіше спостерігається утримання ремонтних кнурів, групами не активного моціону. В наслідок цього має дуже поганий вплив на розвиток свинок. Іноді кнурів починаючи з 8ми місячного віку треба парувати з

свиноматками - це має особливу цінність у плем-відношенні, тоді приходиться до норми фізіологічний стан розвиток, поведінка.

Через інтенсивне ввезення до України свиней зарубіжної селекції важливими фактором щодо формування високопродуктивного стада є дослідження рівня їхньої адаптації та експлуатаційної цінності свиноматок та кнурів-плідників, що значною мірою визначає економіку виробництва високоякісної свинини.

Щодо збільшення виробництва свинини, щоб знизити собівартість потрібно на кожну свиноматку треба одержати, найбільшу кількість поросят. Щодо ваги реалізоване відгодівлею треба витратити розрахунково 1 од. зменшуються. Щодо спеціалізованих досліджень у практиці свідчить, із забою свинок масою 89 кілограмів не вигідне економікою.

3.8. Первинна переробка продукції після забою

Що передбачає саму переробку свиней, вона залежить від вгодованості свиней, що складається з п'яти категорій. Тварини, доставлені на м'ясокомбінат за графіком, повинні бути прийняті протягом двох годин з моменту прибуття. Первинну переробку забійних свиней здійснюють на: м'ясокомбінатах, холодобійнях та на скотозабійних пунктах. Також присутній процес технології забою, що являє собою: оглушення, знекровлення, знімання шкури, обробка туш у шкурі, видалення внутрішніх органів, розділення туш на півтуші, зачистка туш, клеймування м'яса.

Додатково виробляють інші продукти забою серед яких є:

- субпродукти до яких відносять голову та її складові частини, кінцівки, хвіст, шлунок, печінка, легені, серце, нирки; до технічних – статеві органи, копитний ріг тощо.

- топлений жир за допомогою якого із витоплювання жиру – сирцю одержують харчовий жир.

- сирий жир в основному вищого гатунку першого сорту.

- кров:

харчову кров стабілізують кухонною сіллю, зберігання до 15 діб.

технічну кров консервують аміаком, крезолом або фенолом, варінням з наступним висушуванням коагулянта.

- із шкур виготовляють верхні взуттєві, підкладкові, устілкові і галантерейні шкури.

- збір і обробка щетини. Розрізняють щетину хребетну, вирвану. Якість щетини залежить від умов годівлі, породи свиней, їх віку, утримання, періоду їх зняття. Кращі сорти щетини використовують на виготовлення дратви, щіток і пензлів; низькі сорти – для набивання матраців та іншої меблі.

Усі ці процеси у діяльності свинарства полягають у результаті одержання високоякісної продукції.

Свиней, які йдуть на м'ясо перевозять, на МПП: залізницею, автомобільним, водним, повітряним транспортом.

Транспортування свиней потребує чіткої організації та проведення заходів, при дотриманні правил. Перевезення свиней залежить від підготовки господарства, здоров'я тварин, транспорту. Швидкості перевезення, навантаження та розвантаження. Дотримання персоно лам обов'язків та ветеринарно-санітарних правил. Дозволяє перевозити свиней по межах території районний лікар. Транспортування здійснює ветеринарна служба та оформленням на кожну партію свідоцтва за три дні і товарно-транспортної накладної.

Також присутнє зважування свиней, що дозволяється не раніше ніж три год. після останньої годівлі та напування. Транспортування на залізниці призначено для забою на м'ясо потребує до чотирьох днів. Транспортування виникає в спеціальних вагонах та відповідно обладнаних. По водних магістралях для перевезення свиней використовують судна–скотовози, маленьку партію - транспортують вантажними суднами.

Вгодованість поділяється на категорії:

Перша – молодняк 8 міс. , жива маса 95 кг, товщина шпику два см. при наявності кастрації у два міс. віці.

Друга – молодняк жива маса 70 кг, товщина шпику 3 см. Категорія передбачає з травмами, пухлини, та інше.

Третя – молодняк з товщиною шпику 3,99 см. незалежно від живої маси.

Четверта – свиноматки та кнури, у яких жива маса 180 кг. і товщина шпику три см.

П'ята – молодняки-молочники з живою масою - 7 кг , при цьому без виступаючих ребер, остистих відростків спинних хребців.

4. ОХОРОНА НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩЕ

Приміщення на підприємстві «Вільне – 2002» збудоване за проектуванням свинарських підприємств. Воно має надійний захист від занесення інфекцій на свинарські комплекси.

На підприємстві «Вільне – 2002» враховувало планування комплексів та очисних споруд, також усі види будівництва нових об'єктів. Будівництво зроблено на сухій території з рівною поверхністю, але можливий невеликий нахил та без ґрунтових вод.

Підприємство «Вільне – 2002» розташоване 150км. Від житлових будинків та побутових споруд, обов'язково так щоб вітер дув від житлових споруд.

На підприємстві дуже багато різних споруд: заблоковані та багатоповерхові. Житлові зони розташовані приблизно 700-2500 м. від відкритої сховищі гною. А поля, які вирощують приблизно 300м.

На підприємстві «Вільне – 2002» свинарські приміщення відокремлені від житлових комплексів спеціальними санітарними зонами. Та мають приблизно 15-20 тис. свиней та витримані усі ветеринарні-санітарні вимоги.

5. ОХОРОНА ПРАЦІ ТА БКЗПЕКИ В НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЯХ

Сучасні технології промислового виробництва свинини передбачає, інтенсивне ведення галузі та високий рівень механізації трудомістких процесів забезпечення поголів'я міцною кормовою базою та урахуванням біологічних особливостей свиней кожної статеві-вікової групи.

Промислові комплекси відрізняються високою кількістю поголів'я. Залежно від потужності комплексу та від рівня виробництва змінюється його працездатність.

На свинарських підприємствах особливу увагу приділяють умовам праці обслуговуючому персоналу. Розуміючи принципи наукової організації праці, для кожного працівника розраховують оптимальне навантаження. В роботі допомагає застосування механізації і автоматизації трудомістких процесів, раціональне чергування та й відпочинку, обов'язкове створення належного клімату в приміщеннях.

Відповідальність за безпеку персоналу, які обслуговують свиней, покладається на керівника підприємства «Вільне – 2002», але за практичне проведення робіт з техніки безпеки відповідальні спеціальні спеціалісти. Які працюють на підприємстві «Вільне – 2002». Вони завжди організують навчання працівників та контроль виконання діючих правил з виробничої санітарії і техніки безпеки та охорони праці на підприємстві «Вільне – 2002».

Працівникам на підприємстві «Вільне – 2002» суворо забороняється приймати їжу та пити воду й суворо забороняється палити в період роботи.

Від травматизму обслуговуючого персоналу має правильне освітлення робочих місць працівники на підприємстві «Вільне – 2002».

Запобіжні заходи при обслуговуванні систем вентиляції, опалення.

На підприємстві «Вільне – 2002» відповідальність за виконанням правил з техніки безпеки за роботою з вентиляцією та водонагрівальними котлами, паровими, або електрокалориферами завжди покладається на механіка і техніка.

На підприємстві «Вільне – 2002» обладнання має бути запущене в експлуатацію обов'язково у полагодженому стані.

При обслуговуванні на підприємстві деяких приладів для УФ-опромінення свиней, персонал обов'язково повинен мати захисні окуляри та захисну сітку.

Коли обслуговують на підприємстві «Вільне – 2002» дорослих свиней завжди треба бути уважним. Особи, яких прийняли на роботу повинні працювати разом з досвідченими працівниками. Перед і після поросності свиноматка дуже збуджена та агресивна. Поросяток повинні приймати лише досвідчені працівники. Свиноматки дуже агресивні, якщо від них забирають поросяток.

Неспокійних кнурів завжди випускають індивідуально на прогулянку.

Особливої обережності завжди слід дотримувати при організації груп для прогулянок кнурів, яких утримували раніше поодинці.

На підприємстві «Вільне – 2002» доглядати за кнурами-плідниками доручають тільки найбільш досвідченим працівникам.

Основні заходи щодо охорони праці повинні передбачати попередження нещасних випадків і захворювань на виробництві, а також заходи по загальному поліпшенню умов праці.

Для попередження нещасних випадків необхідно передбачити:

- удосконалити технології зберігання і видачі отрутохімікатів, дезинфікуючих засобів;

Наявною частиною поліпшення стану охорони праці є особиста гігієна і виробнича санітарія працівника виробництва.

ВИСНОВКИ

Результати досліджень показали, що у ТОВ «Вільне-2002» Новомосковського району Дніпропетровської області для виробництва продукції свинарства використовують напрям м'ясної продуктивності породи таких свиней: велика біла, українська м'ясна, українська степова ряба та зарубіжні породи.

Свиней утримують групами на сучасних вигульних майданчиках, або індивідуально. За рахунок не вибагливості у кормах та плодючості цьому виду тварин надається перевага. Біологічною особливістю свиней є скоростиглість, короткий період поросності, високий вихід свинини при забої та забезпечує свинарству одне з провідних місць у м'ясному балансі країни.

В результаті проведених аналізів було встановлено:

1. Агрофірма «Вільне-2002» – сільськогосподарське підприємство, яке проводить продукцію тваринництва інтенсивними методами.

2. В господарстві використовується передова система розведення свиней з використанням високоефективних сучасних генотипів тварин, різних порід схрещування та породно-лінійної гібридизації, чому сприяє наявний пункт штучного осіменіння свиней.

3. Аналіз продуктивності свиноматок показав, що середня кількість поросят: при народженні складає 11,5 гол., при відлученні – 10,5 гол. Маса поросяти при народженні в середньому – 1,2 кг, при відлученні – 16,9 кг.

4. Галузь свинарства дала 21,9 % рентабельності. На даний момент в господарстві проводиться комплекс заходів, спрямованих на інтенсифікацію свинарства, насамперед за рахунок зміцнення кормової бази, придбання високоцінних преміксів і БВМД. В господарстві ставиться мета на протязі цього року підвищити продуктивність свиней.

ПРОПОЗИЦІЇ ГОСПОДАРСТВУ

Враховуючи дані аналізу виробництва свинини пропонуємо провести наступні заходи щодо інтенсифікації виробництва:

- організувати циклічне виробництво свинини;
- згідно виробничої програми за 1 ритм запліднювати 23 свиноматки і отримувати 15 опоросів;

- розробити і здійснювати заходи щодо поліпшення продуктивності свиней, збільшення ефективності виробництва і продажу державі якісної продукції.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Гнатюк С.. Не стримувати розвитку промислового свинарства // Тваринництво України. 2003. №3. С. 2.
2. Бегма Н. А. Актуальність застосування енергетичної кормової добавки у раціонах молодняку свиней на відгодівлі. Зб. наук. пр. VI Міжнародн. наук.-практ. конф. «Актуальні аспекти біології тварин, ветерин. медиц. та ветерин.-саніт. експерт.». Дніпро, 2022. С. 24 –26.
3. Волощук В., Майструк С. Виробництво свинини в Данії // Тваринництво України. 2003. №10. С 8-10.
4. Ефективність вирощування та відгодівлі свиней за різних умов їх утримання / Ю. В. Засуха, В. М. Туринський, Н. В. Лук'янчук, С. М. Грищенко, М. В. Кузьменко // Збірник наукових праць Подільського державного аграрного університету, 2012. с 92 – 94.
5. Герасимов В.І., Цицюрський Л.М., Барановський Д.І. та ін. Свинарство та технологія виробництва свинини. Харків: Еспада, 2003. 440 с.
6. Делічук М.В., Чорний М.В., Захари і іка М.О., Високос М.П. Гігієна тварин. - Харків: Еспада, 2006. -512 с.
7. Козир В. Залежність собівартості свинини від рівня і типу годівлі свиней // Тваринництво України. 2006. №4. С. 22-23
8. Кравцов Е.К., Кукла Л.І., Поладян З.А. та ін. Річні нормативи та структури кормів для різних видів тварин в залежності від їх продукції по зонах України. Практичний посібник. Харків, 2002, 26с.
9. Проваторов Г. В. Годівля сільськогосподар. тварин. Суми, 2004. 509 с.
10. Столярчук П. З., Боярський Л. Г. Заготівля кормів і нормована годівля с. - г. тварин. Довідник. - Львів: Каменяр, 2003. 173 с.
11. Рибалко В.П. Яка ж то Україна без вітчизняного свинарства. // Тваринництво України. 2013. № 7. С. 22-25
12. Ковач Ю.Є. Ефективність свинарства в умовах сьогодення / Ю.Є. Ковач // Ефективність використання трудових і матеріальних ресурсів у сучасних умовах у свинарстві / Г.В. Ільїна // Продуктивність агропромислового виробництва (економічні науки): наук.-практ. збірник Українського науково-дослідного інституту. К.: НДІ

«Украгропромпродуктивність», 2011. № 19. С. 55-57.

13. Лоза А. Тенденції розвитку свинарства в Україні. // Матеріали міжнародної конференції «Золоте поросся – 2005». 2005. С. 24-29.

14. Месель – Веселяк В. Я. Мазуренко О. В. Розвиток м'ясо продуктового під комплексу України. 2004, 198 с.

15. Нові підходи в годівлі свиней. Ефективне свинарство. 2010, 33-35 с.

16. Кравченко О. О., Голов В. О. Порівняльна характеристика сухого та рідкого способів годівлей свиней. Вісник науки 2013 Ч, 2; 116-120 с.

17. Оляднічук Н. В. Основні напрями підвищення рівня інтенсифікації свинарства/ Н. В. Оляднічук // Економіка АПК. 2008. № 6. С. 90-94.

18. Рибалко В. П. Довідник з виробництва свинини / В. П Рибалко. Х.: Еспада, 2001. 336 с.

19. Свинарство в Україні. Річний огляд ринку, 2011. 56 с.

20. Свеженцов А.І. Нормована годівля свиней. Львів, 2006. 383 с.

21. Соляник М.Б.. Удосконалення технології виробництва й гомогенних кормових суспензій та ефективність їх використання при відгодівлі свиней: автореф. дис. канд. 06.02.04 Херсонський державн. аграрний унів-тет. 2007. 20 с.

22. Стратегічні напрями розвитку сільського господарства України на період до 2020 року / за ред. Ю.О. Лупенка, В.Я. Месель-Веселяка. К. : ННЦ «ІАЕ», 2012. 182 с.

23. Федотов І.Г. Резерви сучасного свинарства України //Проблеми зооінженерії та ветеринарної медицини (збірник наукових праць). Вип.8(32). Частина 1.Сільськогосподарська наука. 2001,Харків, с.15-20.

24. Халак В. І. та ін. Біохімічні показники сироватки крові та їх зв'язок з відгодівельними і м'ясними якостями у молодняку свиней універсального напрямку продуктивності. Дніпро, 2023. С. 72-77.

25. Шаталін Б.Д., Повод М.Г., Божко О.О. Продуктивні якості окремих родин свиноматок великої білої породи у племзаводі «Обрій» Покровського району Дніпропетровської області // Новітні технології в тваринництві. 2004. С.94-97.